

**OŠ Olge Meglič
Prešernova ulica 31, 2250 Ptuj**

NADNARAVNI POJAVI V PREDJAMSKEM GRADU

**(zgodovina)
Raziskovalna naloga**

**Avtorice: Tjaša Galič, 9.b
Samantha Kralj, 9.b
Barbara Gaiser, 9.b**

Mentor: Dušan Lubaj

Ptuj, 2013

ZAHVALA

Zahvaljujemo se mentorju Dušanu Lubaju, ki nas je skozi celo nalogo spodbujal in nas usmerjal. Zahvaljujemo se tudi gospe Vlasti Mlinarič za lektoriranje, gospe Kseniji Kovačič Žižek za pregled prevoda povzetka in gospodu Petru Majcnu za računalniško ureditev raziskovalne naloge.

KAZALO

ZAHVALA	2
KAZALO.....	3
KAZALO SLIK:.....	4
KAZALO TABEL.....	4
POVZETEK.....	5
SUMMARY	5
1. UVOD	6
2. VSEBINA	7
2.1 Duhovi, prikazni in prividi	7
2.1.1 Kratka zgodovina duha in prikazni.....	8
2.1.2 Za razumevanje prikazni	9
2.2 PREDJAMSKI GRAD	9
2.2.1 Zgodovina gradu	10
2.2.2 Sprehod po gradu	10
2.2.3 Legenda.....	12
3. EMPIRIČNI DEL	14
3.1 Začetek raziskovanja	14
3.1.1 Ogled gradu	15
3.1.2 Anketa.....	19
3.1.3 Analiza ankete	20
4. RAZPRAVA.....	23
5. ZAKLJUČEK.....	24
6. VIRI IN LTERATURA	25

KAZALO SLIK

Slika 1: Pritličje gradu. (Vir: Gaiser, M.,2013).....	10
Slika 2: 1. nadstropje gradu. (Vir: Gaiser, M.,2013).....	11
Slika 3: 2. nadstropje gradu. (Vir: Gaiser, M.,2013).....	12
Slika 4: 3. nadstropje gradu. (Vir: Gaiser, M., 2013).....	12
Slika 5: Predjamski grad. (Vir: Gaiser, M., 2013).....	13
Slika 6: Pogled na Predjamski grad. (Vir: Gaiser, M., 2013).....	15
Slika 7: Majhna železna vrata. (Vir: Gaiser, M., 2013).....	16
Slika 8: Mučilnica za jetnike. (Vir: Gaiser, M., 2013).....	16
Slika 9: Jamski del gradu. (Vir: Gaiser, M., 2013).....	17
Slika 10: Vodnjak v jamskem delu gradu. (Vir: Gaiser, M., 2013).....	17
Slika 11: Pogled iz jamskega dela gradu. (Vir: Gaiser, M., 2013).....	18
Slika 12: Posoda z vodo. (Vir: Gaiser, M., 2013).....	18
Slika 13: Poizvedovanje o dogajanju pri zaposlenih. (Vir: Gaiser, M., 2013).....	19
Slika 14: Podpis v knjigi in zabeležen obisk v Predjamskem gradu. (Vir: Gaiser, M.,2013)...	19
Slika 15: Graf odgovorov na 1. vprašanje.....	20
Slika 16: Graf odgovorov na 2. vprašanje.....	21
Slika 17: Graf odgovorov na 3. vprašanje.....	21
Slika 18: Graf odgovorov na 4. vprašanje.....	22
Slika 19: Graf odgovorov na 5. vprašanje.....	22

KAZALO TABEL

Tabela 1: Odgovori na 1. Vprašanje.....	20
Tabela 2: Odgovori na 2. vprašanje.....	21
Tabela 3: Odgovori na 3. vprašanje.....	21
Tabela 4: Odgovori na 4. vprašanje.....	22
Tabela 5: Odgovori na 5. vprašanje.....	22

POVZETEK

Pošasti, demoni, vesoljci, bitja iz stoletja starih mitov, burijo človeško domišljijo že stoletja. Kot mlade raziskovalke so nas najbolj pritegnili duhovi, zato smo o njih začele poizvedovati. Veliko vprašanj nam je rojilo po glavi, na katera smo neučakane iskale odgovore. Tako smo zasledile dokumentarec, ki govori o duhovih, natančneje, o duhovih v Predjamskem gradu. To nas je zelo navdušilo, saj se Predjamski grad nahaja v Sloveniji in bi si ga kot prave raziskovalke lahko šle tudi ogledat. To je bil začetek raziskovanja. Najprej smo glave zarile v knjige, saj smo hotele bolje razumeti, kaj duh sploh je. Nato smo se lotile zgodovine Predjamskega gradu, da smo izvedele, kaj natančno preiskujemo in če se je v zgodovini obstoja gradu v njem dogajalo kaj pretresljivega, kar bi lahko bil vzrok čudnih pojavov v gradu. Našle smo veliko zanimivih podatkov o gradu, njegovi legendi... in vse to nas je vse samo še bolj navdušilo.

Tako smo z delom nadaljevale in prišel je dolgo pričakovan dan, ko smo se tudi same odpravile v žarišče dogajanja – v Predjamski grad. S svojo lepoto in lepo okolico, v kateri se nahaja, nas je povsem osupnil, tako kot vse druge obiskovalce, ki so se ali pa se še bodo napotili tja.

Gard nas je vsekakor navdušil, vendar bolj kot grad sam, nas zanimajo duhovi, ki bi se naj po njem potikali. Ker smo opravile celo goro raziskovanja, smo govoricam o pojavih začele vedno bolj verjeti, vendar nas je zanimalo, kakšno je mnenje drugih ljudi. Tako smo opravile anketo z ljudmi vseh starosti in prišle do zanimivih rezultatov.

To temo nam je bilo v veselje raziskovat. Prišle smo do mnogih spoznanj in se obogatile z novim znanjem. Upamo, da vas bo naša naloga pritegnila tako kot nas, vsekakor pa si želimo, da bi vas Predjamski grad očaral in da bi se tudi sami odločili za obisk.

SUMMARY

Monsters, demons, ghosts, aliens, creatures from ancient myths are stirring human imagination for centuries. As young researchers, we were the most strongly attracted to ghosts. That is why we started to investigate about them. There were many questions going through our minds on which we were anxiously trying to answer. We came across a documentary about ghost in the castle Predjama and were fascinated by it. Because it is located in Slovenia, we were able to go there and explore the castle like real researchers should, but before we could do that, we had to burry our heads in books and learn everything we could about ghosts in general, so we could better understand the sole basics of our research. We also learned about castle Predjama and its history; we were particularly focused on bigger events which could explain the ghost phenomena in the castle a bit more. We found a vast amount of information about the castle which only enthralled us more.

The next phase of our research was actually visiting the castle Predjama. Like all others who visit the castle, we were charmed by its beauty. However, more than the castle itself, we were interested in the ghosts that are supposedly wondering through the castle's halls late at night. Because we made a lot of research already, we somewhat believed the rumors about the hauntings, but were still interested in the opinion of other people. That is why we made a survey with people of all ages and came to interesting conclusions.

This was an interesting subject to investigate and we made some fascinating discoveries, but most of all, we expanded our own knowledge. We hope you would find our research as interesting as we did, but mostly we wish the castle Predjama would charm everyone who sees it. If not with ghosts, at least with its beauty.

1. UVOD

Nadnaravni pojavi so vedno zanimivi za raziskovalce. Zdi se tako strah vzbujajoča in razburljiva tema, vendar smo jo želele narediti kar se da zanimivo.

Že v daljni zgodovini, od takrat ko je bil grad prvič omenjen, so se tam dogajale nadvse neprijetne stvari. Ubijali, mučili in izkoriščali so tamkajšnje jetnike. Zaradi tega početja bi naj strašili duhovi mučenih in umrlih ljudi, čeprav zaposleni to pripisujejo predvsem nedolžnim kapljicam, vetru in deroči vodi. Nad tem smo bile izredno navdušene, saj smo prvič slišale, da tudi tukaj, na našem ozemlju, obstajajo vzroki za izredno nenavadne pojave. Same smo se o tem hotele prepričati in poskušale ugotoviti, ali je temu res tako. Z obiskom Predjamskega gradu in povpraševanjem zaposlenega osebja smo zvedele, da je nekaj na tem, da res strašijo duhovi. Tudi znanstveniki oz. raziskovalci iz tujine so si ogledali ta prečudoviti grad, ki je zelo nenavaden, saj stoji pred in delno v jami. Kasneje smo izvedle tudi anketo in s tem dobile odgovore, ki temeljijo na razlikovanju moškega in ženskega spola ter starejših in mlajših ljudeh. Naredile smo analizo vprašalnikov in samo še potrdile svoje hipoteze glede tega, kako si različni ljudje to razlagajo in kolikor sploh v to verjamejo.

Veliko ljudi verjame v nadnaravne pojave saj tudi pri današnjem razvoju znanosti nimamo trdnih dokazov za njihov obstoj.

HIPOTEZA 1:

Pri ljudeh se je še vedno obržalo verovanje v nadnaravno, ali je to v vera v boga, svetnike, duhove.

HIPOTEZA 2:

Pri pojavih v Predjamskem gradu, mislimo, da dejansko gre za nekaj nadnaravnega saj si kot večina ljudi, teh pojavov drugače ne znamo razložiti.

KLJUČNE BESEDE: Nadnaravni pojavi, obisk Predjamskega gradu, anketa...

2. VSEBINA

2.1 Duhovi, prikazni in prividi

Vsak razumen odrasel človek bo verjetno trdil, da duhov pač ni. Še posebno v zahodnem svetu z lahkoto sprejmemo takšno sodbo. Če pa povprašamo o tem pripadnike tujih kulturnih okolij, takšna izjava izgubi svoj pomen. Mnoga ljudstva verjamejo v resničnost breztelesnih bitij in o teh pojavih niti ne razpravljajo. Tudi pri nas vemo, da se veliko piše in govori o hišah, v katerih straši, o beli ženi in o grajskih duhovih. Običajno iščemo odgovore v fantaziji, literarnem ustvarjanju ali celo v bolnih možganih.

Beseda prikazen bi bila lahko izpeljanka iz starega korena besede svetiti in je prvotno morda označevala večče ali druge svetlobne pojave. O pojavih, ki naj bi iz neznanega onstranstva pripeljala v naš svet breztelesna bitja, pripoveduje v povsem različnih okoljih. Pri takšnih pojavih pri primitivnih ljudstvih so redko prisotni Evropejci, saj nenavadne pojave zaznajo le prebivalci eksotičnih dežel.

Očitno je potrebna posebna pripravljenost verovati, da lahko v določenih okoliščinah prepoznavamo stvari ali bitja, za katere v vsakdanjosti (po našem poimenovanju) ni prostora. Morda je sprejemanje sveta duhov ali bogov tudi v prejšnjih tisočletjih v Evropi na podoben način vodilo do verovanj v bogove, kot so Zevs, Hermes ali Demeter. Možno je, da so bili temelj starih poganskih verovanj tudi vizionarni doživljaji. Avtor znanstvene fantastike je menil: »Sprejmi svet duhov, pa boš videl strahove in se pogovarjal z umrlimi. Sprejmi nebesa in lahko upaš na večno življenje in usmiljenje vsemogočnega Boga, ki ti stoji ob strani. Sprejmi obstoj pekla in našel boš demona in hudiča, če si to želiš. Sprejmi čarovništvo, druide, šamane ali katero njihovo sodobno različico in našel boš volkodlake, vampirje, elementarne duhove... Ali pa verjemi v vpliv in moč groba, prastare hiše ali spomenika, v mrtvo religijo ali v star kamen z napisom in našel boš notranji svet iste vrste.«

Vprašanje je le, če so to res samo notranje stvari, torej povsem subjektivni doživljaji in izkušnje brez objektivne resničnosti. Večina parapsihologov meni, da so to verjetno pojavi iz nekakšnega medkraljestva med kulturo, realnostjo vsakdanjosti in nekim drugim svetom. Tudi psihologi iz šole Švicarja Carla Gustava Junga (1875-1961) so se znova intenzivno ukvarjali s pojavom duhov in tudi Jung sam ni bil nikoli skeptičen do skrivnostnih pojavov. Po njegovem mnenju naj bi najverjetneje obstajala transpsihična realnost (nad duševnim življenjem) na neki drugi ravni, torej nekaj, kar ne bi izhajalo le iz notranjega sveta in kar zmotno pojasnujemo kot resničnost.

Nekateri avtorji pišejo o »impregnaciji« določene lokacije; po čistem ZČZ (zunajčutnem zaznavanju) naj bi spomin na paranormalni doživljaj sprva prehajal po telepatski poti. Šele kot dogodek iz preteklosti postane izkušnja. Le pri ustrezno sposobnih nosilcih lahko ponovno sproži nastanek duha. To pomeni, da lahko »jasnovidci« na nepojasnen način zaznavajo dogodke in daljne preteklosti, ki jih nato sami razvijajo naprej. Kako se to dogaja v praksi, še niso dognali, prav tako kot še niso dognali, kaj je dejansko tisto, kar imenujemo prikazen, duh ali privid.

Psihologinja Mari Luise von Franz opozarja, da se duhovi in prikazni ne obnašajo kot modra bitja iz nekega razvitejšega sveta, ampak so pogosto »neumni, napol inteligentni, napol nesmiselni«. Pravi, da se za vsem tem morda skrivajo razcepljeni fragmenti v človeški notranjosti, t.i. delne duše. Kot piše psihologinja, lahko pri njih »dokažemo, da so sposobni razviti določen lasten razum, obenem pa se radi poigravajo tudi z nesmiselnimi motnjami v psihičnem sklopu.«

Če se natančneje seznanimo z omenjeno teoretično razlago, dobimo predstavo o tem, da se delci človeške psihe osamosvojijo, na primer v trenutkih osebnostnih kriznih sanj ali napetosti. Na podlagi svojega nespremenljivega programiranja v trenutku odcepitve se obnašajo kot nekakšne sence, ki se pojavijo od časa do časa – na primer tedaj, če lahko

nekdo zazna psihične vibracije (ker ima dostop do njih) in jim pomaga, da postanejo realnost kot na primer nekakšna antena.

Podrobnejše podatke o izvoru tega posebnega pojava bomo zaman iskali v strokovni literaturi. Znani so mnogi primeri davno preminulih, ki zdaj strašijo po gradovih ali kot žene v belem.

To, kar naj bi bilo pravzaprav uperjeno proti splošnemu razumevanju, bi lahko z globljim dojemanjem pojasnilo naravo človeškega duševnega sveta. Med drugim tudi to, da jih je težko dokumentirati in opazovati. Naivni opazovalci jih prepoznajo prej kot kritični. Svoje poglede prenašajo na okolico in tisti, ki jih sproža, je v trenutni duševni ali socialni krizni situaciji, ki je ne zna posredovati po »normalni« poti. Duhovi se pogosto pojavijo tudi v situacijah, v katerih je možna manipulacija s prevaro (čtetudi to ne pomeni, da je to le prevara – torej, prikazen kot želja pritegniti pozornost). Avtor meni, da je za vsako »pravo« prikazen lahko povsod čisto navadna manipulacija, ki jo je mogoče odkriti le z ustrezno dokumentacijo: »S tem bo duh še vedno na begu.« Minljivost, neuporabnost eksaktnih znanstvenih metod, obstoj na robu realnosti, obenem pa vendarle razširjenost po vsem svetu prek meja različnih kulturnih okolij – tudi to so značilnosti pojavov duhov in prikazni, o katerih je veliko razprav. Pogosto objavljajo celo fotografije, na katerih so vidna skrivnostna bitja in z njimi poskušajo dokazati obstoj nadnaravnih ali breztelesnih bitij, ki jih ne priznavamo. Seveda so take fotografije lahko izdelek manipulacije, lahko pa dejansko govorimo o obstoju neke vmesne ravni med kruto realnostjo vsakdanjosti in svetom duhov, na kateri se občasno pojavijo stvari, ki jih pravzaprav ne bi smelo biti.

Torej, če bi se sprijaznili s to možnostjo in pojem »to obstaja – to ne obstaja« opisali bolj preprosto in sproščeno kot običajno, potem bi nas lahko ukvarjanje s skrivnostnimi pojavi prikazni in duhov dejansko pripeljalo na kraljevo pot, ki bi nam olajšala dostop do bistva človeškega duhovnega sveta.

(Biedermann H., 1991)

2.1.1 Kratka zgodovina duha in prikazni

So duhovi le prividi oseb v duševnih stiskah ali pa so resnično obrisi človeških postav brez obrazov? So morda pojavi z drugega sveta, ki ga še ne poznamo? Po ljudskem prepričanju naj bi obstajali že od nekdaj.

Duhovi se pojavljajo v najrazličnejših pojavnih oblikah, na najbolj nemogočih krajih in zasledujejo najrazličnejše ljudi. Kaj vse se skriva za tem pojavom? In kako sploh nastane?

Če so prikazni res duhovi pokojnih, kako bi potem pojasnili »brezdušne« pojave, ki se prikazujejo kot živali ali mrtvi predmet?

Duhovi se razlikujejo med seboj – in dober lovec na duhove se bo ukvarjal z vsakim posebej. Resni raziskovalci so razvili posebne tehnične metode, s katerimi poskušajo izslediti duhove ali njihova znamenja.

Strokovno raziskovanje duhov je dolgotrajno in težko. Nekaterim avtorjem, ki poročajo o paranormalnih primerih, se ne zdi pomembnejše, da bodo njihovi opisi objavljeni, kot da bi jih preverilo kritično oko. Tako kot na vseh znanstvenih področjih najdemo tudi med parapsihologi bolj ali manj usposobljene strokovnjake.

Pri raziskovanju pojava duhov sta nujno potrebni spretnost in bogata bera domišljije. Uspehu pa največkrat botruje metoda.

Mitološki svet bajk iz antike in evropskega srednjega veka ter obdobja romantike je prava zakladnica duhov in nepojasnjenih pojavov, ki so znali vlivati grozo v kosti. Na bajke je vede ali nevede pogosto vplivala vera v nesmrtnost duše.

Dokazi o nenavadnih pojavih prihajajo z vseh koncev Evrope, pa naj si bodo to duhovi, ki so vezani na kraj ali na osebo. Pri nekaterih morda res ni treba dvomiti v resničnost doživetega.

2.1.2 Za razumevanje prikazni

Mučene duhove umrlih, prikazni živali in kočij – vse skupaj imenujemo duhovi. Toda ali je to vedno ena in ista stvar? Raziskovanje skupnih značilnosti in razlik med posameznimi skrivnostnimi pojavi je pojasnilo nekatere nerazumljivosti.

Na staro vprašanje o obstoju duhov bi lahko odgovorili pritrdilno, če upoštevamo dognanja raziskav v zadnjem stoletju. Z raziskovanjem takih pojavov so se ukvarjala različna društva, med njimi tudi Britansko društvo za parapsihologijo.

Kako nastanejo prikazni? So se na naš svet vrnil duhovi? Temeljijo na telepatiji? So nastale posledice množične halucinacije ali samopsihoz? Razvoj psihologije v zadnjih desetletjih je omogočil nova spoznanja pri razumevanju skrivnostnih pojavov, ki pa so še vedno pomanjkljiva.

Prikazni se najpogosteje pojavljajo v kriznih obdobjih. K temu je treba dodati, da lahko psihično obremenjen človek – včasih celo na robu smrti – nenadoma uzre ljubljeno osebo kot privid ali pa se oglasi njen glas.

Krizne situacije nastanejo po navadi v tragičnih okoliščinah. Vojaki, na primer, lahko na bojišču v trenutku pred smrtjo zagledajo svojo mater ali ženo. Vendar tragične okoliščine niso vedno povsod.

Raziskovalci še vedno niso ugotovili, na kakšen način se lahko prenašajo telepatske informacije, posebno tiste, ki posredujejo snoven in živ pojav. Znanstveniki opozarjajo, da je zaznavanje celovitejši postopek, kot se morda dozdeva na prvi pogled. Živahne sanje, na primer, se dogajajo v telesnem stanju, čeprav informacij ne sprejemamo vizualno. Hipnotizer lahko hipnotizirani osebi dopove, da je v prostoru samo on – četudi so prisotni še drugi. Oseba jih bo videla šele potem, ko bo hipnotizer preklical hipnozo. Nekaj podobnega se verjetno dogaja pri telepatiji. Nenavadne so velike razdalje, ki jih lahko premaguje oddajnik halucinacij, celo v nezavednem stanju. Hipnotizer lahko to doseže le s posebnimi navodili.

Iz nekaterih primerov je razvidno, da lahko pri kriznih pojavih igra duh sprejemnika večjo vlogo kot duh oddajnika. Po nekaterih poročilih oddajnik redko oddaja v trenutnem stanju, v katerem se nahaja – sprejemnik ne vidi ranjenca v avtomobilskih razbitinah po prometni nesreči ali pa umirajočega vojaka v strelnem jarku – ampak sprejme takšnega, kot se ga spominja.

Mnogim ljudem se dobesedno dvignejo lasje na glavi, če se srečajo z duhom. Na srečo pa so tudi takšni, ki se jih ne boje in jih poskušajo izslediti ter preučevati. V skoraj vseh obdobjih in kulturah so verjeli v obstoj duhov. V zahodnem svetu so v zadnjih desetletjih z nastankom naravoslovnih znanosti začeli dvomiti v njihovo resničnost. Redko pa so se z duhovi ukvarjali resneje ali poskušali raziskati njihovo obnašanje in sploh odkriti, kaj bi v resnici lahko bili »duhovi«. Mnogi ljudje še vedno z nerazumevanjem, občutkom strahu in norčavostjo reagirajo že ob sami misli na duhove. Odklanjamo vse, česar ne razumemo in ne sprejemamo možnosti, da bi lahko med nebom in zemljo obstajale stvari, ki jih še ne poznamo in ki jih uveljavljena znanost še ni utemeljila. Pogosto tudi tisti, ki so duhove videli na lastne oči, ne verjamejo v njihovo resničnost. »Videl sem ga, a ne morem verjeti!« običajno rečejo. Človeški razum se nagonsko brani sprejeti informacije, ki si jih ne zna pojasniti. Preden bodo duhovi našli svoje mesto v šolskih učbenikih pri pouku fizike ali biologije, bodo potrebni še številni novi dokazi. Kaj je pravzaprav duh? V leksikonu je opisan kot breztelesna duša umrlega. Razlage ne bomo prevzeli, ker so duhovi pogosto tudi pojavi živih.

2.2 PREDJAMSKI GRAD

Na svetu je mnogo lepših, imenitnih gradov in utrd ... toda en sam je Predjamski grad. To je »gnздо«, drzno zidano v 123m visoki votlini previsne pečine nad kraškim ponorom

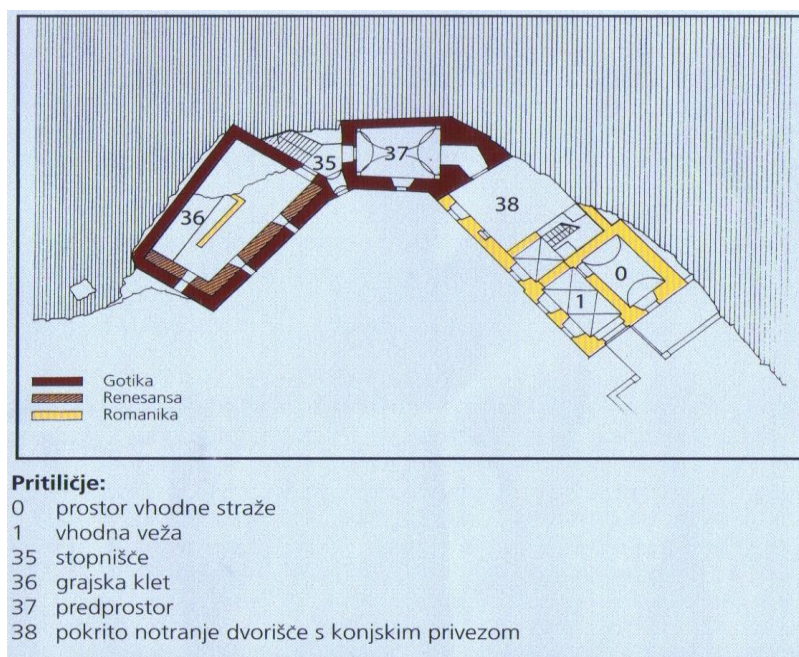
potoka Lokve. Mojstrovina srednjeveške domiselnosti, poguma, prebrisanosti v nepokorščini. Mojstrovina zraščeni tisočletnega dela narave s prebliskom človekove misli v trenutku življenjske stiske. Varen dom v nevarnem okolju. Torej, kje se Predjamski grad sploh nahaja? Neprehodni gozdovi Notranjske, posebej dolina Lokve, so bili kot nalašč, da so si v srednjem veku vitezi poiskali zavetje. Grad stoji v skrajnem severozahodnem kotu Postojnske kotline, slabih 10 kilometrov od Postojnske jame. Ob predjamskem prelomu, kjer ponikne potok Lokva, se za navpično, 123 m visoko, skalno steno odpira zamotano kraško podzemlje. Rovi potekajo v več nadstropjih, povezuje jih vrsta brezen. Celoten podzemski sistem je dolg okoli 6,5 km in deloma urejen za turistični ogled. Pred naravnim skalnim obokom visoko v steni stoji grad.

2.2.1 Zgodovina gradu

Zgodovina Predjamskega gradu sega daleč v preteklost, saj so ga v prvi obliki pozidali že v 12. stoletju. Prvi ohranjeni zapisi o njem so iz druge polovice 13. stoletja, v času, ko je bil predmet nenehnih sporov in spopadov med Oglejem in goriškimi grofi. Sodil je v območje oglejske gastaldije, upravljali pa so ga Gradiščani iz različnih viteških rodovin. Grad so dograjevali skozi gotiko, renesanso ter romantiko.

2.2.2 Sprehod po gradu

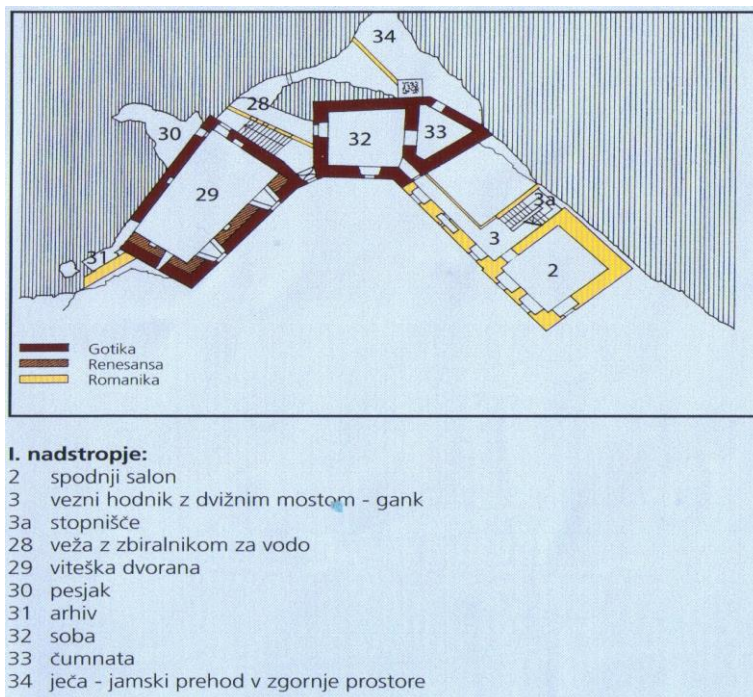
S ploščadi pred gradom greste čez dvižni most v velbano vežo mimo stražarskih prostorov (poimenovanje prostorov je v skladu z njihovo namembnostjo in historičnim izročilom) na desni k stopnicam v višja nadstropja ali na dvorišče, kjer je rekonstruiran konjski privez. V prvem nadstropju vhodnega renesančnega stolpa je prostor, ki čaka prenove in rekonstrukcije salona. V njem je začasna predstavitev stavbne geneze in asanacijski del na gradu.

Slika 1: Pritličje gradu. (Vir: Gaiser, M., 2013)

Pot pelje po stopnicah, nadstropje višje, prostor, kjer so predstavljeni portreti lastnikov in njihovi grbi. Tudi tukaj bo rekonstruiran renesančni salon. Po stopnicah se povzpnete na podstrežje, ki je v preteklosti imelo predvsem obrambni značaj. Od tod se je na sovražnika usipalo kamenje, pljuskala vrela voda in polivala kuhana smola. Tu je tudi stražarsko ležišče. Spustite se nadstropje niže in se po ganku prek novo izdelanega notranjega dvižnega mostu sprehodite do prostora, ki so mu še konec 19. stoletja rekli sodna soba, in dalje v sosednji

triogelni prostor, ki so ga imenovali mučilnica, iz katerega se vidi v del naravne votline, ki je v času Kobenzlove prenove gradu verjetno služila za ječo. Iz votline so lestve ali strme stopnice vodile v višje prostore. Na levi ob stopnišču je srednja dvorana – jedilnica, iz katere je vhod v višje nadstropje, v kaminato. Na koncu jedilnice je srednjeveška kuhinja z odprtim ognjiščem. Brezno sredi kuhinje je morda omogočalo prehod bodisi v konjski hlev ali pa le do obrambnega mota pri vhodu sredi pečine.

Slika 2: 1. nadstropje gradu. (Vir: Gaiser, M.,2013)

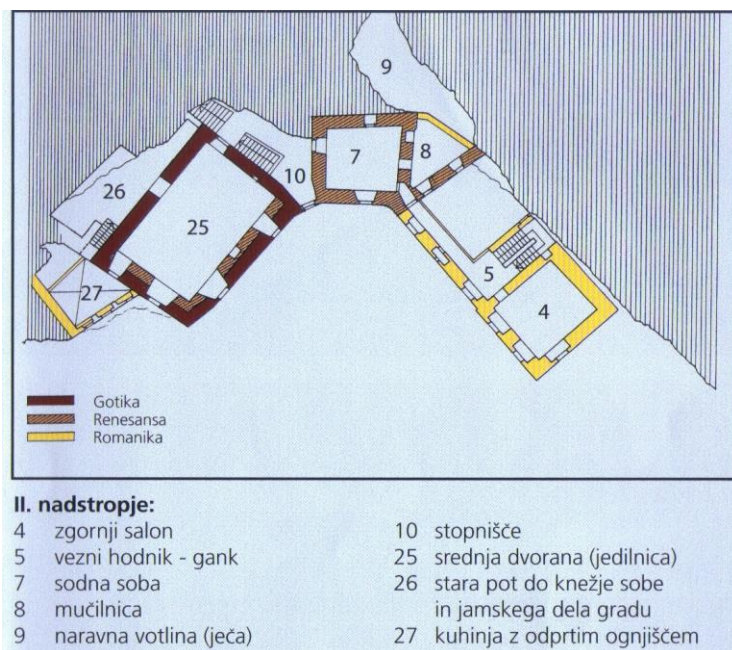
Pot vodi naprej v predprostor tretjega nadstropja in skozi mali prostor molilnice v ogrevano sobo, ki so ji konec 19. stoletja rekli knežja soba – najudobnejši in najvarnejši prostor za grajsko gospodo. Tu se je sedelo, klepetalo, počivalo, ljubilo in tudi grešilo. Ob molilnici je grajska kapela z novimi klopami in lepo srednjeveško pieta. Takoj zraven kapele je imel sobo grajski kaplan. V njej je molil, pisal grajsko kroniko in spal (možna rekonstruirana oprema). v kotu kaplanove sobe je izhod do obzidanega izlivnega nosu, ki je varoval srednjeveški glavni vhod v grad.

Na tej etaži se sprehodite do altane razgledne terase, s pogledom na vas.

Skrajni izpostavljeni prizidek je tisti nesrečni prostor, kjer naj bi Erazma dosegla usodna krogla. Nad teraso je še jama – naravni rov vas pripelje do drugega lepega razgledišča, belvedera in obrambnega mesta sredi stene.

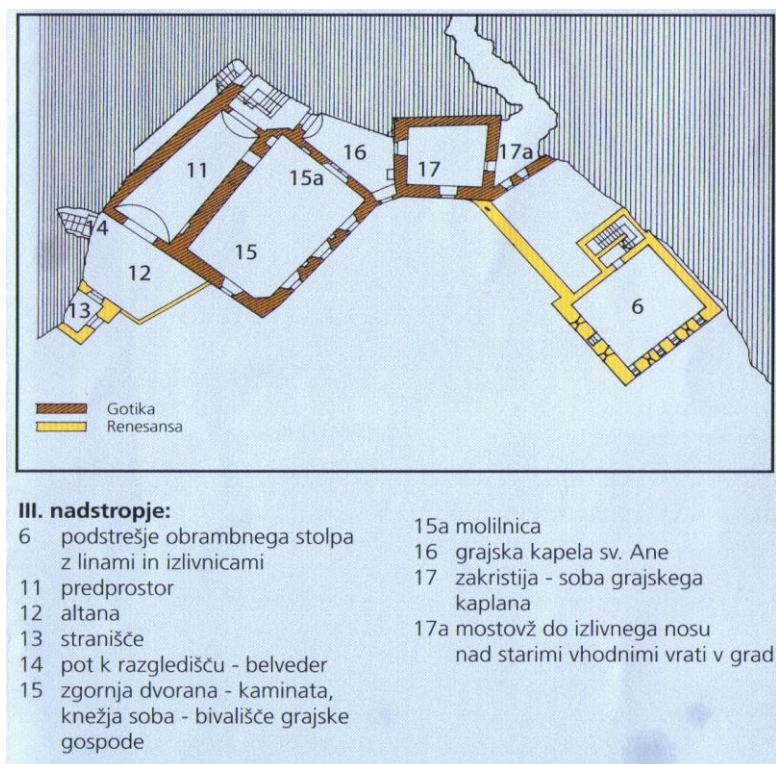
Pot ogleda se nadaljuje v četrto nadstropje gradu, ki je bilo namenjeno bolj gostom in poslom. Tu je pokrita opazovalnica z izjemnim pogledom na okolico gradu, v vmesnem hodniku je zvonček, potem vhodna obsežnejša podstreha, kjer je bila verjetno izba, spalni in bivalni prostor za grajsko posadko. Ena nad drugo sta ob istem predprostoru še dve sobi za goste, kjer pripravljajo muzejske predstavitve.

V nadaljevanju gre pot prek možnega rekonstruiranega dviznega mostu v jamski del gradu, od koder vodi podzemni rov v svobodo, vse do sončne Vipave, dežele češenj. Po stopnicah se vračate mimo kaminata in jedilnice do drugega nadstropja, mimo kamnite posode za vodo v viteško dvorano. Od tod sta dosegljiva še dva zanimiva prostora: » arhiv« za družinske listine in prostor za lovske pse, nizko pod skalnim spodmolom. Sila pomembno, rekli bi izrazito moško nadstropje. V teh prostorih ženske res niso imele kaj početi.

Slika 3: 2. nadstropje gradu. (Vir: Gaiser, M.,2013)

Čisto spodaj, v pritličju pod temi prostori, je bila samo še grajska klet, shramba za živila in po hodniku naprej predprostor, morda namenjen umrlim. Skozi dvorišče in vežo v renesančnem stolpu zapuščate to čudovito jamsko graščino – bogatejši za novo doživetje.

Slika 4: 3. nadstropje gradu. (Vir: Gaiser, M., 2013)

2.2.3 Legenda

Najbolj znani prebivalec Predjamskega gradu, Erazem, je živel v drugi polovici 15. stoletja v nedokončanem srednjeveškem gradu. Tedaj je imel grad še bolj izrazito obrambno nalogo. Bivanje v njem ni bilo izrazito prijetno – bilo pa je varno. No, Erazmu niti to ni pomagalo. V

bojih med avstrijskim cesarjem Friderikom III. in ogrskim kraljem Matijo Korvinom je samosvoji in ponosni Erazem podpiral slednjega. Ko je cesar dal obglaviti njegovega prijatelja, se je Erazem zapletel v prepir s cesarjevim sorodnikom in ga ubil. Pred oblastnikovo togoto, pred plačanimi zasledovalci, se je zatekel v Predjamski grad in cesarja le še bolj jezil z roparskimi napadi na trgovske karavane. Tržaški glavar Gašper Ravbar je dobil od cesarja nalogo, da ga ujame. Po legendi ga je v globokem snegu s svojimi podrepniki tudi izsledil. Oblegali so ga leto in dan, s katapulti vanj metali kamnite krogle in hirali spodaj od nemoči in jeze, ko jim je Erazem ponujal pečenega vola in sveže nabrane češnje. Šele s pomočjo prodane duše, izdajalskega služabnika, pohlepnega zlatnikov in veljave v cesarski družčini, se je Ravbarju posrečilo premagati Erazma. Ko se je Erazem odpravil, kot piše Valvasor, »tja, kamor niti turški sultan ne more iti po svojem odposlancu«, je služabnik posvetil z lučjo, ki je morilski krogli pokazala smer in takrat (leta 1484) so kamni, ki so se vsuli po zadetku krogle, pokončali roparskega viteza.

Erazem naj bi bil pokopan na trgu v Predjami zraven cerkvice Marije Sedem žalosti iz 15. stoletja, ki je danes z restavriranimi freskami eden lepših primerov poznogotske arhitekture na Slovenskem. Na njegovem grobu raste ogromna lipa. Legenda pravi, da jo je tja zasadilo Erazmovo dekle v njegov spomin.

Slika 5: Predjamski grad. (Vir: Gaiser, M., 2013)

3. EMPIRIČNI DEL

3.1 Začetek raziskovanja

Pomemben del naše naloge je bil ogled dokumentarca, ki govori o nadnaravnih pojavih. Izvedele smo, da obstaja več različnih teorij, zakaj se to dogaja. Ali je to samo plod naše domišljije ali pa duhovi, demoni in nenavadni pojavi res obstajajo. Takšna vprašanja nam že dolgo časa vzbujajo strah. Ali znanost lahko pojasni, kar vidimo ter slišimo? No, pa pogledjmo. Nadnaravni pojavi fascinirajo, strašijo in vzbujajo najgloblje strahove. Ali hočejo oni povezati stik z nami ali jih mi sami kličemo? Vsaka kultura ima svoja prepričanja o nadnaravnem. V nekaterih hišah, kjer naj bi strašilo, so ljudje občutili različne stvari, kot so občutek nekoga v bližini, hlad ali močno vročino, ki jim je spolzela čez roko, nekateri so padli v nezavest, spet drugi pa so slišali šepet, ko daleč naokoli ni bilo nikogar. Z znanstveniki so iskali žarišča nenavadnih dogodkov in po navadi so bila tam, kjer je kakšen človek kdaj umrl ali so ga mučili. Znanstveniki so s pomočjo infrardečih kamer odkrili, da je na teh žariščih tudi zelo nenavadno magnetno polje. Ko včasih stvari lebdijo same v zraku, je dobro pogledati ali je v sobi vklopljen kakšen aparat z ekstrakcijo. To pa spet ni dovolj dober dokaz, saj so opažanja, da stvari lebdijo v zraku, bila že pred odkritjem takšnih aparatov. Obstaja pa tudi primer, za katerega noben od znanstvenikov ni mogel dokazati, da ne gre za nekaj nadnaravnega. V prostoru, kjer so bile pisarne, so utripale žarnice, slike so se premikale, aparati niso delovali. Ko so to pregledali strokovnjaki, je bilo videti vse normalno. Preverili so sunke v električnih napravah in začeli sumiti, da je prisotno res nekaj nenavadnega, ker so se v mreži ponavljali močni sunki. Za vsak primer so vgradili nove inštalacije, vendar ni bilo sprememb. Torej, kaj se je dogajalo? Nihče ne ve. Nekateri pravijo, da so videnja in podobno samo plod naše domišljije, spet drugi pa mislijo, da so krive kakšne fizikalne sile. Zato so raziskovalci žensko, ki nikakor ne verjame v takšne stvari, zaprli v prostor, kjer naj bi strašilo. Od takrat tudi ona ne dvomi več v duhove. Nekdo naj bi jo ves čas gledal iz kota, hodil proti njej. Še en primer. V španski vasi Belmez, leta 1971, so se v hiši starejše gospe začeli pojavljati obrisi obrazov na njenih tleh. Sprva je to ni prestrašilo, dokler obrisov ni bilo vedno več. Ugotovili so, da je njena hiša zgrajena nad pokopališčem. Torej, ali je možno, da so to obrazi mrtvih? (ker niso našli sledi nobenih barv ali kemikalij). Resnica ali nekaj, kar je možno znanstveno dokazati. Dokler nimamo pravih dokazov, je bolje, da ostanemo negotovi.

Sedaj pa k bistvu. Ali v Predjamskem gradu res straši? Tukaj je nekoč bila mučilnica. Ljudi so mučili na vse mogoče krute načine. Ko se je razvedelo, da naj bi na Predjamskem gradu v Postojni strašilo, so si to želeli priti ogledat tudi slavni lovci na duhove iz ameriške televizijske ekipe Discovery Channel, ki so članek o tem zasledili na internetu. Najprej so poklicali na grad, da so se pozanimali, kaj bi se naj dejansko dogajalo, nato so sklenili, da si bodo nenavadno dogajanje v Predjamskem gradu prišli ogledat in to želeli tudi raziskati. Ko so prihajali, so iz njihovih ust prišle naslednje besede: »You have got to be kidding me.« Nad gradom so bili po zunanosti zelo navdušeni. To seveda ni nič presenetljivega, saj grad zgleda precej srhljivo. Bili so polni pričakovanja, da stopijo noter ter izvejo, kaj se dogaja. Najprej so postavili vse pripomočke, ki so jih spremljali ob njihovem delu. Ko se je vse začelo, so slišali trkanje in nenavaden glas. En od lovcev je hitro stekel tja, od koder je zvok prihajal. Kasneje je povedal, da je začutil nekoga v bližini, nekaj nevsakdanjega. Navezati so hoteli stik z duhovi in jim pravili, da jim nočejo nič, naj se ne bojijo, čeprav so bili tukaj hudo mučeni. Prisotnost naj bi pokazali z nekim zvokom. Zaslišali naj bi odgovor: »I know.«. Bili so navdušeni nad odgovorom, pa tudi malo prestrašeni. To dogajanje še vedno zbuja različne, negotove in neprijetne občutke. Sedaj pa še druga plat. Za te nenavadne zvoke bi lahko obstajala razlaga. Grad je skoraj ves v jami in ponoči, ko je vlažno, začnejo padati kapljice iz kapnikov. Ko padejo na les, deluje, kot da bi nekdo hodil po stopnicah. Pa tudi: pred gradom je majhna dolina. Ljudje se zvečer, ko opazujejo zvezde ali pa se samo preprosto družijo, pogovarjajo. V gradu takrat ni turistov, je skoraj prazen. Takrat se govorica ljudi v dolini sliši v gradu in daje občutek, kot da bi se nekdo pogovarjal znotraj njega. Tako, torej spet dve možnosti. Ali so to res duhovi kruto mučenih in umrlih ljudi, ali pa so ti zvoki samo nedolžne

kapljice, ki pristanejo na tleh? In ali bo znanost razvita kdaj dovolj dobro, da bo lahko povedala, ali so to res nekakšni nadnaravni pojavi, ali je vse čisto normalno, nič posebnega? Upam, da bomo kdaj izvedeli, kaj hoče navezati stik z nami, ali pa tudi nič.

3.1.1 Ogled gradu

Prebrale smo knjige, si ogledale dokumentarce, vendar še vedno nismo vedele, kaj se dejansko dogaja v skrivnostnem Predjamskem gradu, zato smo se odločile, da si ga bomo kot prave raziskovalke ogledale na lastne oči.

Odpravile smo se v zgodnjih jutranjih urah, saj smo tja hotele priti pred drugimi obiskovalci, da si lahko grad pogledamo v miru in natančno. Dan je bil kot popoln za raziskovanje. Megla v daljavi, oblačno nebo, nikjer žive duše in takrat smo ga zagledale v daljavi - Predjamski grad v vsej svoji lepoti, pod gradom deroča Loka, skratka, pravljico.

Slika 6: Pogled na Predjamski grad. (Vir: Gaiser, M., 2013)

Ko smo korakale proti grajskemu vhodu, še vedno nismo verjele lastnim očem. Gradovi kot je ta, so zelo redki, še posebej, če se nahajajo v tako prečudovitem okolju. Na to smo lahko v Sloveniji zelo ponosni.

Vstopile smo skozi velika vrata, ki vodijo naravnost do blagajne. Tam smo kupile karte, nato smo lahko začele z ogledom. Odpravile smo se po stopnicah nadstropje višje. Vse je bilo tiho, slišale so se samo kaplje, ki so tiho padale na kamnita tla, in škripanje stopnic, ko smo malce prestrašeno korakale naprej. Veter je pihal in voda je kapljala iz vsake špranje, skozi okna je sijalo dopoldansko sonce ...

Sprehajale smo se po gradu in prišle do sobe, kjer smo naravnost pred seboj zagledale majhna železna vrata. Bila so zaklenjena in nismo vedele, za kaj bi jih lahko uporabljali v srednjem veku. V vratih je bila majhna odprtina, ravno dovolj velika, da bi skozi prišlo nekaj svetlobe. Ko smo pogledale skozi, je bila na drugi strani vrat čista tema. Nato sem v šali iz žepa potegnila kovanec in ga vrgla skozi špranjo. »Za srečo«, sem rekla, nato smo odprle vodnik in pogledale, čemu bi naj služila ta skrivnostna vrata. V vodniški knjižici je pisalo, da se za vrata skriva več desetmetrsko brezno, kamor bi naj metali trupla in tudi žive jetnike. Ker je brezno tako globoko in predvidevam, da ni stopnic, ki bi vodile do dna, ni trupel nikdar nihče odstranil. Tako so še vedno tam, pod našimi nogami, za skrivnostnimi železnimi vrati. Morda njihove mučeniške duše še vedno tavajo po gradu. Spreletel nas je srh.

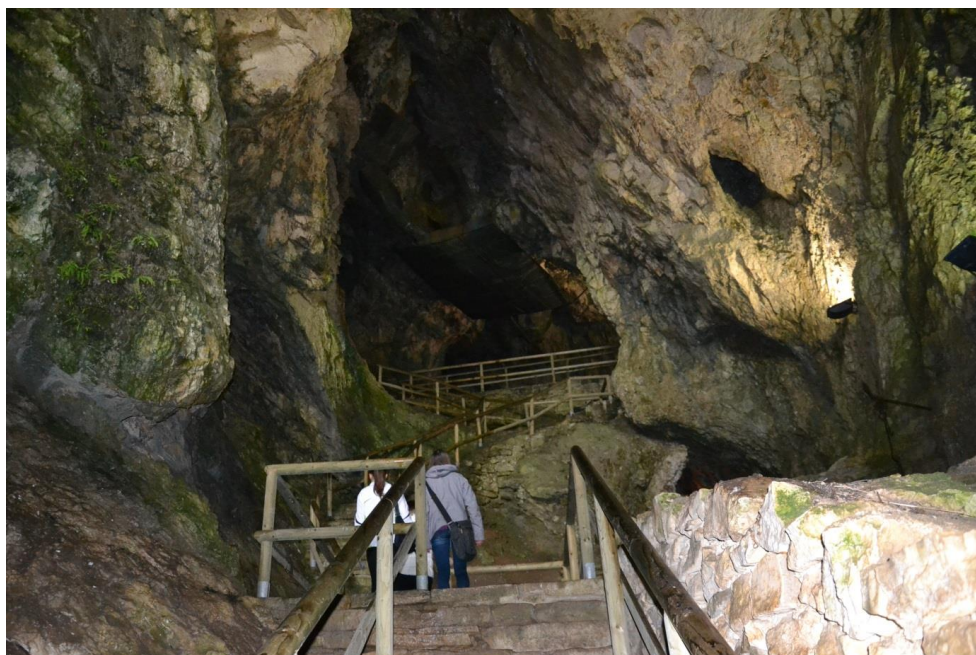
Slika 7: Majhna železna vrata. (Vir: Gaiser, M., 2013)

Takoj zraven je naravna votlina, ki je prav tako najverjetneje služila kot mučilnica. Prav na tem mestu bi raziskovalci, ki so prišli v grad, videli obris duha oz. temno senco, ki bi se naj bližala enemu od raziskovalcev. Morda je bila kriva misel na to, da je nekaj čudnega v prostoru, nekaj nadnaravnega, morda veter, ki je pihal skozi vse špranje, vendar vse smo občutile nenaden hlad ob sebi.

Slika 8: Mučilnica za jetnike. (Vir: Gaiser, M., 2013)

Pot smo nadaljevale zunaj gradu, natančneje, nad samim gradom, v jami, kjer bi naj včasih prebival roparski vitez Erazem. To je najlepši del gradu, ki dejansko ni grad, je jama. Tam so se skale preoblikovale na najrazličnejše načine, na vrhu pa je tudi vodnjak, ki vse skupaj naredi še skrivnostnejše.

Slika 9: Jamski del gradu. (Vir: Gaiser, M., 2013)

Slika 10: Vodnjak v jamskem delu gradu. (Vir: Gaiser, M., 2013)

Slika 11: Pogled iz jamskega dela gradu. (Vir: Gaiser, M., 2013)

Naš ogled se je bližal koncu, spustile smo se navzdol po stopnicah, mimo posode, v katero je kapljala voda in se v posodi lesketala kot najlepši zaklad.

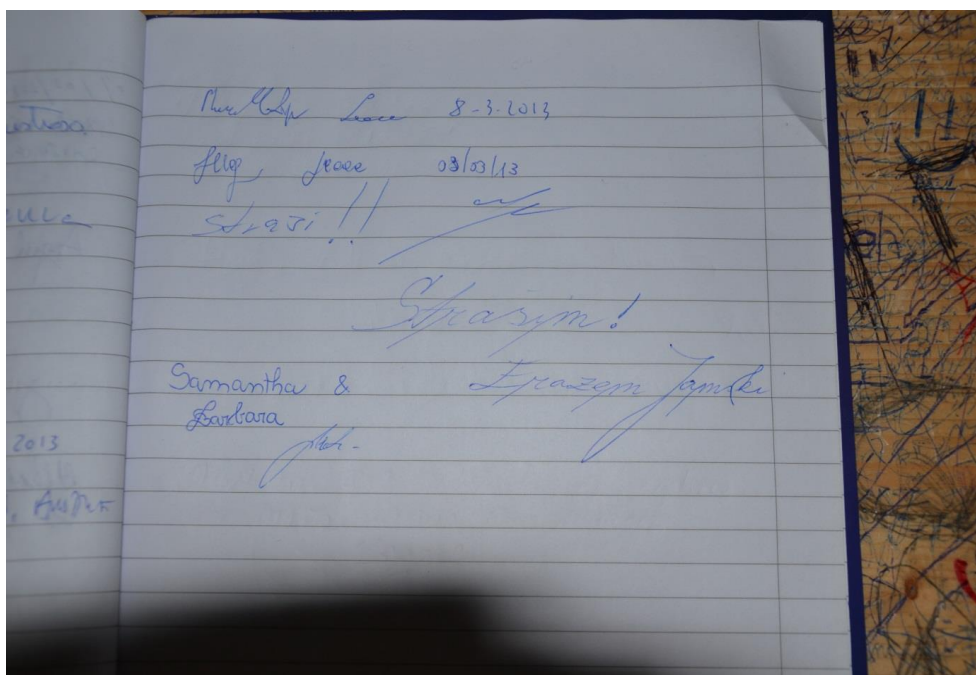

Slika 12: Posoda z vodo. (Vir: Gaiser, M., 2013)

Na poti iz gradu smo se še ustavile pri blagajni in povprašale zaposlene o teh nenavadnih pojavih. Odgovorili so nam, da se to dogaja le ponoči, sliši se, kot da bi nekdo hodil po stopnicah ali pa se sliši pogovor, morda dveh bivših prebivalcev gradu ali jetnikov, ki so umrli v mukah. Gospa, ki je tam zaposlena, še nam je pojasnila, da se morda tako samo sliši, saj gre za izredno star grad z veliko luknjami, skozi katere morda zapiha veter in se sliši kot glas. Morda skozi streho kaplja voda in se sliši kot koraki nekoga. Ampak kljub temu nam je priznala, da sama vsekakor ne bi hotela ostati v gradu, ko se stemni. Kasneje smo se podpisale še v knjigo in tako zabeležile naš obisk v Predjamskem gradu.

Slika 13: Poizvedovanje o dogajanju pri zaposlenih. (Vir: Gaiser, M., 2013)

Slika 14: Podpis v knjigi in zabeležen obisk v Predjamskem gradu. (Vir: Gaiser, M., 2013)

3.1.2 Anketa

Z anketo smo želele izvedeti, kaj si ljudje o pojavih mislijo, kako si jih razlagajo in kolikšno število anketiranih se tega boji. Da bi bilo bolj zanimivo in da smo dobile najrazličnejše rešene vprašalnike, smo anketirale tako mlade kot stare, tako moške kot ženske. V anketi je sodelovalo 53 moških, katerih povprečna starost je bila 30 let in 47 žensk s povprečno starostjo 31 let.

Pri prvem vprašanju so bili odgovori več kot očitni. Moške poznamo kot bolj pogumne in neboječe ljudi, torej več moških verjame v duhove, medtem ko so ženske negotove.

Drugo vprašanje se je navezovalo na obisk Predjamskega gradu in tudi tukaj prevladajo moški. Nežnejši spol, ženske, so bolj plahe in tem stvarjem ne posvečajo veliko pozornosti, zato smo ugotovile, da so tudi to vprašanje v večjem številu potrdili moški.

Enako smo ugotovile pri tretjem vprašanju, in sicer, da moške dejansko ti pojavi bolj zanimajo kot ženske, zato so bile nekatere ženske prav presenečene, ko so, če ne prej, zdaj izvedele za te nenavadne dogodke v Predjamskem gradu.

Podobni so bili odgovori pri četrtem vprašanju, saj spet to potrjuje večina moških. Že s tega vidika, da so bolj drzni in si več upajo, smo pričakovale tak odziv.

Presenečeno so pri zadnjem, petem vprašanju, prevladale ženske in s tem dokazale, da čeprav so boječe in se temu ne posvečajo preveč pogosto, v večjem številu vidijo duhove in njim podobne pojave kot pa moški.

S to analizo smo ugotovile, da je res to, kar pravijo. Ženske smo glede prikazni in duhov ali kakršnih koli drugih podobnih pojavov bolj prestrašene in temu namenjamo več pozornosti kot moški. Oni pa so pogumnejši in imajo tudi neprimerljivo več znanja o nadnaravni moči. Vse to smo že pred tem predvidevale, saj se ve, da smo ženske na tem področju šibkejše od moških.

3.1.3 Analiza ankete

Spol: 53 MOŠKIH 47 ŽENSK

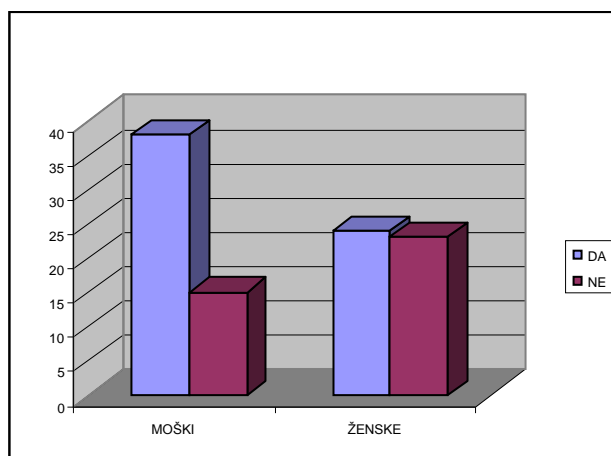
Starost: Povprečna starost moških = 30 let.

Povprečna starost žensk = 31 let.

1. vprašanje: Ali verjameš v duhove?

Tabela 1: Odgovori na 1. Vprašanje

	MOŠKI	ŽENSKE
DA	38	24
NE	15	23

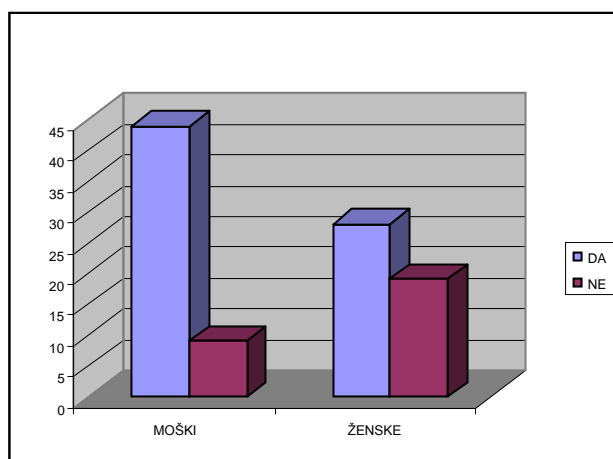

Slika 15: Graf odgovorov na 1. vprašanje.

2. vprašanje: Si že obiskal/a Predjamski grad?

Tabela 2: Odgovori na 2. vprašanje

	MOŠKI	ŽENSKE
DA	44	28
NE	9	19

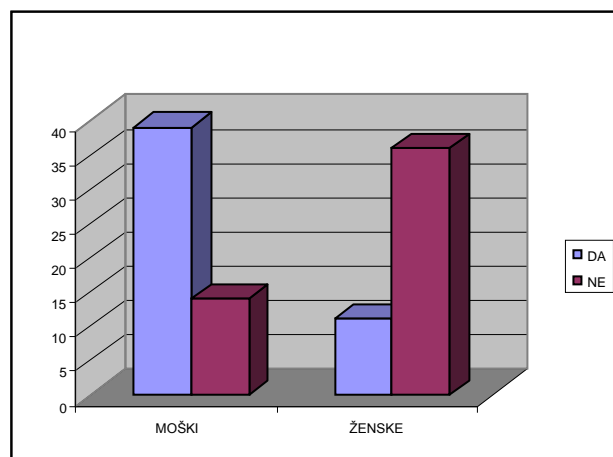

Slika 16: Graf odgovorov na 2. vprašanje.

3. vprašanje: Ali si že kdaj slišal/a, da bi naj v Predjamskem gradu strašili duhovi?

Tabela 3: Odgovori na 3. vprašanje

	MOŠKI	ŽENSKE
DA	39	11
NE	14	36

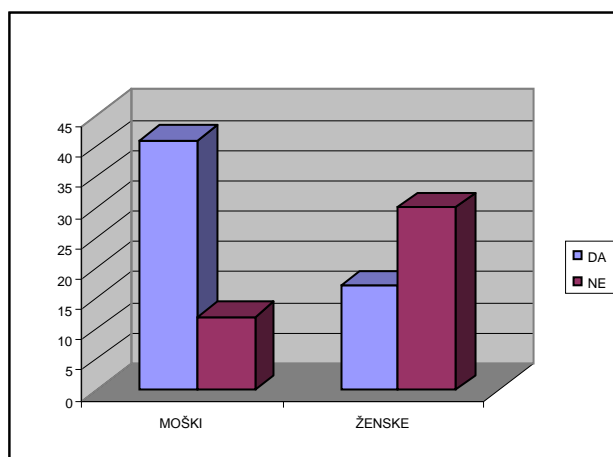

Slika 17: Graf odgovorov na 3. vprašanje.

4. vprašanje: Ali si že sploh kdaj slišal/a za kakšne dogodke povezane z duhovi?

Tabela 4: Odgovori na 4. vprašanje

	MOŠKI	ŽENSKE
DA	41	17
NE	12	30

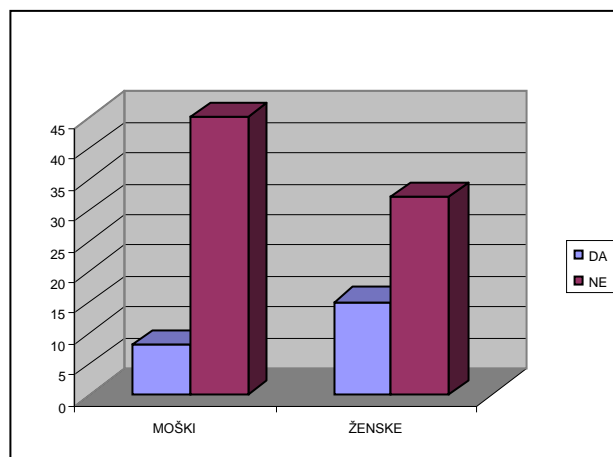

Slika 18: Graf odgovorov na 4. vprašanje.

5. vprašanje: Si že kadar koli do zdaj sam/a videl/a duhove ali njim podobne pojave?

Tabela 5: Odgovori na 5. vprašanje

	MOŠKI	ŽENSKE
DA	8	15
NE	45	32

Slika 19: Graf odgovorov na 5. vprašanje.

4. RAZPRAVA

Po prebranih knjigah, ogledanih dokumentarjih, prepričanju na lastne oči in po izvedeni anketi in analizi le-te so rezultati več kot očitni. Doumele smo, zakaj bi se naj ti skrivnostni pojavi dogajali, kako znanstveniki to razlagajo in raziskujejo, kakšni so možni vzroki za nastanek in večkratno ponavljanje teh stvari. Sprva smo mislile, da so duhovi in vse ostale prikazni le prividi in domišljjske zgodbe ljudi, vendar smo po tej raziskavi prišle stvari do dna. Same smo se prepričale in ugotovile, da smo se delno motile, saj duhovi res strašijo po starih hišah, gradovih. Naša hipoteza je več kot zagotovljena in končni rezultati so izpeljani tako, kot smo želele.

5. ZAKLJUČEK

Raziskovalna naloga je bila zelo zanimiva in tudi naporna. Izvedele smo veliko več kot smo pričakovale in se naučile nekaj novega o nadnaravnih pojavih. Zdaj smo še bolj prepričane, da duhovi in prikazni resnično obstajajo, čeprav smo bile na začetku še negotove. Verjamemo, da nam je ta naloga tudi zbila odvečen strah, ki smo ga imele do zdaj, če smo samo pomislile na duhove. Čeprav tudi znanstveniki ne vedo točne razlage za to nenavadno dogajanje, smo se naučile veliko. Uresničila so se tudi naša pričakovanja glede raziskave z anketo, saj to, da so moški pogumnejši in ženske še zmeraj negotove, drži kot pribito. Potrdile smo tudi našo hipotezo in po svojem mnenju potegnile rdečo nit vseh teh pojavov.

6. VIRI IN LTERATURA

- *Duhovi, prikazni in prividi I* (prevedla Urška Valenčič). Ljubljana: Mladinska knjiga, 1991
- Loboda, M., Dvorščak, K. *Dobrodošli v Predjamskem gradu*. Postojna, 2008
- 24ur.com. *Novice: Slovenija: Lovili smo duhove*. Ljubljana, 24ur.com, 2010. URL: http://www.24ur.com/novice/slovenija/lovili-smo-duhove_comment_p4_a50.html?p_all_items=50&page=4 (15.1.2013)
- Hamburger O., *5. dimenzija – Duhovi*
- Stopar, I., *Predjamski grad*. Ljubljana, 1995